

SÖKANDE

Papyrus Sverige AB, 556057-6554
Box 1004
431 26 Mölndal

Ombud: Jur.kand. Johanna Alexandersson
Setterwalls Advokatbyrå
Box 11235
404 25 Göteborg

Ombud: Advokat Martin Vildhede
Setterwalls Advokatbyrå
Box 11235
404 25 Göteborg

MOTPART

1. Aneby kommun
Box 53
578 22 Aneby

2. Eksjö kommun
575 80 Eksjö

3. Eksjö Kommunfastigheter AB, 556667-8230
Österlånggatan 16
575 80 Eksjö

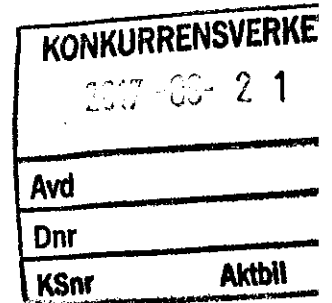
4. Höglandets Räddningstjänstförbund, 222000-1388
571 80 Nässjö

5. Njudung Energi AB, 556107-7248
Box 154
574 22 Vetlanda

6. Nässjö kommun
Stadshuset
571 80 Nässjö

7. Sävsjö kommun
576 80 Sävsjö

8. Vetlanda kommun
574 80 Vetlanda

9. Witalabostäder AB, 556347-7297
574 80 Vetlanda

SAKEN

Överprövning enligt lagen (2007:1091) om offentlig upphandling, LOU

FÖRVALTNINGSRÄTTENS AVGÖRANDE

Förvaltningsrätten beslutar att upphandlingen ska göras om.

BAKGRUND

Vetlanda kommun, Sävsjö kommun, Eksjö kommun, Nässjö kommun, Aneby kommun, Njudung Energi AB, Witalabostäder AB, Eksjö Kommunfastigheter AB och Höglandets Räddningstjänstförbund (Kommunerna) genomför en upphandling avseende leverans av kemtekniska produkter, städredskap, mjukpapper och plastprodukter. Upphandlingen genomförs enligt reglerna om öppet förfarande enligt LOU.

Av förfrågningsunderlaget framgår bl.a. följande. I Anbudsprissbilagan framgår artikelspecifikation på respektive position som ska prissättas. Efterfrågade produkter utgör den upphandlande myndighetens mest frekventa behov inom upphandlingens område (1.4). Volymer framgår av Anbudsprissbilagan. Angivna kvantiteter grunder sig på tillgänglig statistik från nuvarande leverantör. Uppgifterna lämnas som en vägledning och kommer att användas för utvärdering av anbudet. Upphandlande myndigheter förbinder sig inte att avropa en viss bestämd kvantitet (1.5). Det anbud som är det ekonomiskt mest fördelaktiga kommer att antas med hänsyn taget till tilldelningskriterierna (5.1). Tilldelningskriterierna är pris och möjlighet att erbjuda produktutbildningar. Med pris menas det totala anbudspriset (5.2). Det anbud som uppfyller ställda krav och har lägst jämförelsepris kommer att tilldelas kontraktet (5.3).

Kommunerna fattade den 7 mars 2017 beslut att anta anbudsgivaren Paul Hall AB (Paul Hall). Efter att ha kontrollerat inkomna synpunkter upptäckte kommunerna att två av fyra anbudslämnare angett pris per förpackning istället för pris per styck. Tilldelningsbeslut 1 återtogs därför och en omutvärdering genomfördes. De två anbudsgivarnas offererade priser per förpackning dividerades med antalet i förpackningen för att få fram pris per styck.

Kommunen själv rättade volymen till 210 000 styck. Tilldelningsbeslut 2 meddelades den 3 april 2017 och då tilldelades Papyrus Supplies AB (Papyrus) kontraktet. Därefter inkom ytterligare synpunkter, denna gång gällande position 177 där det påpekades att rätt volym var angiven från början, men med fel enhet angiven, fp (förpackning) istället för st (styck). Kommunerna gjorde en kontroll av bakomliggande statistikunderlag och konstaterade att fel enhet var angiven i Anbudspriskilagan och vidtog därför åtgärd att återta tilldelningsbeslut 2. En ny omutvärdering genomfördes genom att kommunerna själv rättade volymen för position 177, så att den överensstämde med verklig förbrukning, till 2 100 stycken engångsmoppar, och använde inlämnade prisuppgifter per styck för att utvärdera anbudet. Tilldelningsbeslut 3 meddelades den 5 maj 2017 var Paul Hall tilldelades kontraktet.

YRKANDEN

Papyrus

Papyrus yrkar att förvaltningsrätten i första hand ska besluta att upphandlingen får avslutas först sedan rättelse gjorts och i andra hand att upphandlingen görs om. Papyrus föreslår att rättelse sker på så sätt att ny utvärdering görs efter att enheten avseende position 177 ändrats till förpackning istället för styck.

Kommunerna

Kommunerna motsätter sig Papyrus yrkande och anser att ansökan om överprövning ska lämnas utan bifall.

VAD PARTERNA ANFÖR

Papyrus

I första hand har upphandlingen skett i strid med de grundläggande principerna i 1 kap. 9 § LOU genom att kommunen felaktigt tilldelat Paul Hall kontrakt i upphandlingen genom att frångå upphandlingsunderlagets anvisningar om hur utvärdering ska ske. Upphandlingen har därmed genomförts i strid med de grundläggande principerna och på ett sätt som medfört att Papyrus lidit skada eller kan komma att lida skada.

I andra hand har förfrågningsunderlaget inte varit så klart och tydligt formulerat att Papyrus och övriga anbudsgivare kunnat avgöra vad kommunerna avsåg att tillmäta betydelse vid upphandlingen. Kommunerna har härigenom även gett sig själv en fri prövningsrätt av inkomna anbud. Upphandlingen har därmed brustit i transparens och således genomförts i strid med de grundläggande principerna i 1 kap. 9 § LOU på ett sätt som medfört att Papyrus lidit eller kan komma att lida skada.

Efter att tilldelningsbeslut 1 meddelats kunde Papyrus konstatera att kommunerna genomfört utvärderingen på fel sätt. Kommunerna hade bl.a. i efterhand, vid utvärderingen, ändrat enheten för position 177 i Anbudsprisbilagan. Position 177 avser engångsmoppar. I Anbudsprisbilagan, som anbudsgivarna baserat sitt anbud på, framgår tydligt att position 177 avser 2 100 förpackningar med engångsmoppar, d.v.s. totalt 210 000 engångsmoppar. Istället för att räkna på 2 100 förpackningar i Tilldelningsbeslut 1 hade kommunerna räknat på ett pris per styck vid utvärderingen, nämligen

2 100 engångsmoppar. Efter att Papyrus kommit med synpunkter valde kommunerna att utföra en ny utvärdering. I tilldelningsbeslut 2 hade kommunerna vad gäller position 177 räknat korrekt volym om 210 000 engångsmoppar, såsom angivits i Anbudsprisanbilaga, och inte den felaktiga volymen 2 100 engångsmoppar. Paul Hall kom då in med synpunkter avseende position 177 och menade, baserat på den statistik Paul Hall skickat till kommunerna i egenskap av nuvarande leverantör, att kommunerna gjort rätt från början och att det enda som var felaktigt var att kommunerna skrivit "fp" i enheten istället för "st". Kommunerna ändrade återigen totalvolymen för position 177, denna gång från 210 000 stycken till 2 100 stycken engångsmoppar. I tilldelningsbeslut 3 tilldelade kommunerna Paul Hall kontrakt i upphandlingen.

Att ändra en uppgift i efterhand och därmed frångå upphandlingsunderlagets anvisningar om hur utvärdering ska ske strider mot de grundläggande principerna. Hade den utvärdering som anges i upphandlingsunderlaget följts hade Papyrus tilldelats kontrakt i upphandlingen. Av transparensprincipen följer att förfrågningsunderlaget ska vara så klart och tydligt utformat att en anbudsgivare på grundval av detta kan avgöra vad den upphandlande enheten tillmäter betydelse vid upphandlingen. Genom att kommunerna ändrat i Anbudsprisanbilagan har Papyrus och övriga anbudsgivare lämnat ett anbud baserat på felaktiga förutsättningar och därmed inte kunnat utläsa vilka kriterier kommunerna skulle tillmäta betydelse. Papyrus har således fråntagits möjlighet att kunna lämna ett konkurrenskraftigt anbud. Förfarandet har därmed brustit i transparens. Kommunerna har genom att frångå upphandlingsunderlagets anvisningar om hur utvärdering ska ske även gett sig själv rätten att i efterhand besluta vilken av anbudsgivarna som ska tilldelas kontrakt i upphandlingen. Detta eftersom kommunerna haft möjlighet att efter eget godtycke tilldela kontraktet till den anbudsgivare kommunerna önskade ingå avtal med genom att välja "rätt volymenhet". Detta strider mot de grundläggande principerna.

Det finns inte något utrymme för kommunerna vid utvärderingen att ändra en uppgift i förfrågningsunderlaget oavsett om denna uppgift speglar den verkliga förbrukningen eller inte. Huruvida den uppgift om förbrukning som kommunerna ändrat till motsvarar tidigare förbrukningen baserat på korrekt statistik eller inte är således ovidkommande, sedan anbudsgivarna utarbetat sina anbud baserat på uppgiften.

Inte heller att ändringen motsvarar en liten del av upphandlingens totala värde har någon relevans, sedan ändringen har varit direkt avgörande för att Paul Hall ska kunna lämna lägst totalpris i upphandlingen. Ändringen medför nämligen att Paul Halls totala anbudssumma blir 236 397 kr lägre än vad den skulle ha varit om utvärderingen gjorts utifrån 2 100 förpackningar á 100 styck.

Av rättspraxis följer att en ändring av förfrågningsunderlag ska vara förenligt med de grundläggande upphandlingsrättsliga principerna samt att en ändring av förfrågningsunderlag inte får vara väsentlig. Om en ändring i förfrågningsunderlag innebär att förutsättningarna för upphandlingen förändras, får ändringen inte genomföras. Istället har den upphandlande myndigheten som ändå vill genomföra en sådan ändring att avbryta och göra om upphandlingen.

Mot bakgrund av att det är fråga om ändringar efter anbudstidens utgång till förmån för Paul Hall finns det vidare anledning att jämföra med vad som gäller ifråga om ändringar i kontrakt i enlighet med EU-domstolens dom i målet Priesetext (dom den 19 juni 2008 i mål C 454/06) som uttrycker generella kriterier för när en ändring i ett offentligt kontrakt kan anses väsentlig, jfr Kamrarrätten i Stockholm mål nr 7711-14. I Priesetext-domen uttalade EU-domstolen bl.a. att en ändring kan anses vara betydande om den medför att kontraktets ekonomiska jämvikt ändras till förmån för den anbudsgivare som tilldelats kontraktet på ett sätt som inte föreskrevs i det ursprungliga.

Av praxis följer att en ändring av förfrågningsunderlag, oavsett om den är väsentlig eller inte, ska vara förenlig med LOU och de grundläggande upphandlingsrättsliga principerna. Även om ändringen skulle vara icke väsentlig innebär detta inte per automatik att den är tillåten. En ändring av förfrågningsunderlaget i efterhand, vid utvärderingen, måste i princip alltid anses vara väsentlig. Att så är fallet i förevarande fall, där den uppgift som ändrats har betydelse för vilken anbudsgivare som tilldelas kontrakt i upphandlingen, torde vara uppenbart.

I praxis har domstolarna haft en restriktiv syn på om och hur ändringar i förfrågningsunderlag får göras. Så är fallet redan när ändringar sker under anbudstiden, trots att anbudsgivarna under sådana omständigheter kan omarbete sina anbud efter de nya omständigheterna. Papyrus har överhuvudtaget inte haft någon sådan möjlighet.

Vid en korrekt genomförd utvärdering skulle Papyrus ha tilldelats kontrakt i upphandlingen. Förfrågningsunderlaget har inte varit så klart och tydligt utformat att Papyrus och övriga anbudsgivare kunnat avgöra vad kommunerna avsåg att tillmäta betydelse vid upphandlingen. Genom att kommunerna i efterhand har förändrat förutsättningarna för utvärderingen har Papyrus frångåtts möjligheten att lämna ett konkurrenskraftigt anbud. Upphandlingsfelet har därmed medfört skada eller kan komma att medföra skada för Papyrus.

Rättelse är mest lämpligt, då felet inte är hänförligt till konkurrensuppsökande skedet. Kommunernas invändning mot rättelse att 2 100 förpackningar skulle leda till ett skevt resultat och att kommunerna då utvärderat felaktig volym i förhållande till volym och förbrukning saknar relevans, då uppgifterna om kvantiteter enligt förfrågningsunderlaget lämnas som vägled-

ning och att kommunerna således inte förbinder sig att avropa en viss kvantitet.

Kommunerna

Det saknas bestämmelser i direktiven eller LOU som uttryckligen behandlar förutsättningarna för förändringar av förfrågningsunderlaget. Stöd för kommunernas tillvägagångssätt finns i avgörandet RÅ 2002 ref. 50: "Även förfrågningsunderlag som inte är optimalt utformade får godtas under förutsättning att de principer som bär upp lagen om offentlig upphandling och gemenskapsrätten inte träds för när". Kommunerna har inte ändrat något ska-krav eller något annat obligatoriskt krav som innebär att kommunerna åsidosatt någon av de fem grundläggande principerna på ett sådant sätt att någon annan anbudslämnare skulle kunnat lämna anbud. Rättspraxis visar att det ska vara en väsentlig förändring av ett förfrågningsunderlag för att det ska utgöra saklig grund för ett avbrytande.

Kommunerna har genom sitt agerande under utvärderings- och tilldelningsprocessen visat att man avser att genomföra upphandlingen på ett öppet och likabehandlande sätt. Vidare har kommunerna varit lyhörda mot anbudslämnare och velat föra en dialog kring inkomna synpunkter. Angivna volymer i Anbudspriselagan bygger helt på verklig förbrukning för att anbudslämnarna ska få bästa förutsättningar för att kunna lämna sitt bästa anbud. När det påtalas att ett fel föreligger för position 177 väljer kommunerna att korrigera felet för att anbuden ska utvärderas på ett så likabehandlande och jämförbart sätt som möjligt. När det senare återigen påtalas ett fel för nämnda position ser inte kommunerna några hinder för att i samband med omutvärderingen korrigera felet så att det speglar den verkliga förbrukningen. I sammanhanget kan noteras att värdet av position 177 motsvarar en mycket liten del av upphandlingens totala värde. Som stöd för sitt agerande har kommunerna hämtat stöd via konkurrensverkets hemsida: "En upphandlande myndighet som upptäcker att det har blivit fel i en upphandling ska

som huvudregel rätta felet. Om felet går att rätta genom att fatta ett nytt tilldelningsbeslut så är detta både tillåtet och, ofta, lämpligt.

Enligt 9 kap. 8 § LOU har en upphandlande myndighet rätt att tillåta en anbudsgivare att rätta en uppenbar felskrivning eller felräkning eller något annat uppenbart fel. I det här fallet väljer kommunerna att självrätta felet och i utvärderingen använda anbudslämnarnas ursprungliga pris per styck.

Kommunerna har inte frångått upphandlingsunderlagets anvisningar om hur utvärdering ska ske. Vad som skett är att kommunerna korrigerat en felaktig volymangivelse för en enda position i Anbudsprisbilagan, som omfattat 301 positioner. Innan korrigeringen genomfördes kontrollerade kommunerna i statistikunderlag att den påtalade felaktigheten förelåg och har därmed inte efter eget godtycke valt rätt volymenhet. Genom att vid utvärderingen justera en uppenbar felskrivning ställs anbuden i relation till och korresponderar med den faktiska förbrukningen enligt historiska statistiska uppgifter. Därmed nås ett rättvisande resultat och det ekonomiskt mest fördelaktiga anbudet kan antas.

Av rättspraxis följer att icke väsentliga ändringar är tillåtna. Justeringen från ”fp” till ”st” har inte påverkat Papyrus möjlighet att lämna ett anbud och det är då fråga om en icke väsentlig förändring. Förändringen är inte heller att betrakta som väsentlig i förhållande till upphandlingsföremålet och inte heller fråga om en ändring av ett ska-krav.

För att en ansökan om överprövning ska bifallas krävs att sökanden kan visa att den har lidit eller kan komma att lida skada. Denna förutsättning för bifall av ansökan är inte uppfylld då Papyrus inte har lidit någon skada. Papyrus har vad avser position 177 lämnat ett pris om 0,3487 SEK per engångsmopp som är betydligt lägre än vinnande anbudsgivares pris om 1,14 SEK för samma position. Rättelsen i position 177 från förpackningar till

styck har inte medfört att Papyrus frångått möjligheten att lämna ett konkurrenskraftigt anbud, eftersom Papyrus lämnat ett konkurrenskraftigt pris för position 177. Justeringen från förpackning till styck kan inte ha påverkat utformningen av Papyrus anbud mer än att detta i så fall kunde ha föranlett Papyrus att höja sitt pris på engångsmoppar. Det är en ekonomisk realitet att större volym av en artikel medför ett lägre styckpris. Eftersom Papyrus inte har lidit någon skada är skaderekvisitet inte uppfyllt.

Om förvaltningsrätten skulle anse att kommunernas agerande strider mot LOU kan inget annat rättsmedel komma i fråga än att upphandlingen görs om. Att vid en rättelse utvärdera 2 100 förpackningar som grund leder till ett fullständigt skevt resultat och medför att kommunerna utvärderar en felaktig volym i förhållande till behov och förbrukning. En av domstolen föreskriven rättelse innebär att position 177, av förhållandevis litet värde och endast en av 301 artiklar, vid omutvärderingen får oproportionerligt stor betydelse. Rättelse är således inte den mest lämpliga åtgärden.

SKÅLEN FÖR FÖRVALTNINGSRÄTTENS AVGÖRANDE

Tillämpliga bestämmelser

Enligt 1 kap. 9 § LOU ska upphandlande myndigheter behandla leverantörer på ett likvärdigt och icke-diskriminerande sätt samt genomföra upphandlingar på ett öppet sätt. Vid upphandlingar ska vidare principerna om ömsesidigt erkännande och proportionalitet iakttas.

Av 16 kap. 6 § LOU framgår att om den upphandlande myndigheten har brutit mot de grundläggande principerna i 1 kap. 9 § eller någon annan bestämmelse i denna lag och detta har medfört att leverantören har lidit eller kan komma att lida skada, ska rätten besluta att upphandlingen ska göras om eller att den får avslutas först sedan rättelse gjorts.

Förvaltningsrättens bedömning

Av vad som har framkommit i målet anser förvaltningsrätten att det står klart att kommunerna avsåg att enheten i posten 177 i Anbudsprisbilagan var tänkt att avse "st" och inte "fp" som är det som är angivet, d.v.s. 2 100 engångsmoppar. Vid kommunernas första tilldelningsbeslut utgick kommunerna ifrån 2 100 stycken engångsmoppar och tilldelade efter utvärdering Paul Hall upphandlingen. Efter påpekanden från Papyrus ändrade kommunerna till volymenheten 210 000 (2 100 förpackningar a´100) engångsmoppar och Papyrus tilldelades upphandlingen. Efter synpunkter från Paul Hall om att kommunerna angivit fel enhet - "fp" istället för "st" - ändrade kommunerna återigen volymenheten till 2 100 engångsmoppar.

I LOU saknas såväl detaljerade bestämmelser för hur ett förfrågningsunderlag ska vara utformat som bestämmelser om ändring, förtydligande och komplettering av förfrågningsunderlaget. Den upphandlande myndigheten får i regel inte tillföra andra krav än de som finns angivna i förfrågningsunderlaget eftersom det då finns risk att förutsättningarna för upphandlingen ändras, vilket skulle strida mot likabehandlingsprincipen. Om upphandlande myndighet anser att nya krav måste ställas innebär detta att upphandlingen måste avbrytas och göras om (jfr Kammarrätten i Stockholms dom mål nr 1589-12 och Kammarrätten i Jönköpings dom mål nr 437 – 446-12).

I Kammarrätten i Stockholms mål nr 7711-14 har angetts att det, när det är fråga om ändringar efter anbudstidens utgång, finns anledning att jämföra med vad som gäller ifråga om ändringar i kontrakt i enlighet med EU-domstolens dom i målet Presstext (dom den 19 juni 2008 i mål C-454/06), i vilket EU-domstolen uttrycker generella kriterier för när en ändring i ett offentligt kontrakt kan anses väsentlig. I den domen uttalade EU-domstolen bl.a. följande. En ändring kan anses vara betydande om den medför att kontraktets tillämpningsområde i väsentlig utsträckning utsträcks så att det även omfattar tjänster som inte först avsågs. En ändring kan även anses vara be-

tydande om den medför att kontraktets ekonomiska jämvikt ändras till förmån för den anbudsgivare som tilldelats kontraktet på ett sätt som inte föreskrevs i det ursprungliga.

I kammarrättspraxis har också uttalats att det vid bedömningen av om en ändring ska anses utgöra en väsentlig förändring får en samlad prövning göras av hur åtgärden påverkar upphandlingen. Av intresse vid denna prövning är bl.a. orsakerna till ändringen, ändringens omfattning och betydelse, vid vilken tidpunkt under upphandlingen ändringen vidtogs och om några åtgärder företagits för att motverka eventuella negativa konsekvenser av ändringen (jfr Kammarrätten i Göteborg, mål nr 3362-15).

Av förfrågningsunderlaget framgår att uppgifter som anbudsgivarna lämnar för poster i Anbudsprisbilagan kommer att användas vid utvärdering av anbudet och att grunden för tilldelning är det ekonomiskt mest fördelaktiga budet. Att ändringen i förfrågningsunderlagets Anbudsprisbilaga endast avser en position av ca 300 positioner som anbudsgivarna lämnat prispörslag på samt att det enbart har varit fråga om att rätta till en uppgift om enhet talar för att förändringen har varit av mindre karaktär. Förändringen har dock inneburit att positionen har gått från att avse efterfrågan av ett stort antal artiklar till att avse ett betydligt mindre antal artiklar, vilket i sig fått till följd att det ekonomiska värdet av positionen har sjunkit avsevärt i förhållande till det först angivna värdet. Den förändring som skett har av vad som framgått också påverkat de olika tilldelningsbesluten. Det är inte heller osannolikt att uppgifterna om enhet i position 177 påverkat prissättningsstrategin hos anbudsgivarna. Mot bakgrund av detta anser förvaltningsrätten att ändringen har varit väsentlig, och kraven i 1 kap. 9 § LOU på öppenhet har åsidosatts.

Papyrus blev i enlighet med den justering som skedde efter tilldelningsbeslut 1 tilldelad upphandlingen. Sedan förutsättningarna för utvärderingen har

ändrats har Papyrus inte tilldelats kontraktet. Papyrus har således lidit skada på grund av att kommunerna brutit mot de grundläggande principerna. Ett ingripande enligt LOU bör därför ske. Redan på den grunden ska ansökan bifallas och skäl saknas att närmare gå in på bolagets övriga invändningar.

Bristen i upphandlingen är hänförlig till förfrågningsunderlaget och upphandlingens konkurrensuppsökande skede. Bristen är därmed av sådan grundläggande karaktär för upphandlingen att rättelse inte är en tillräcklig åtgärd, utan upphandlingen ska göras om.

HUR MAN ÖVERKLAGAR, se bilaga (DV 3109/1D LOU)

Annette Spjuth

Rådmannen Annette Spjuth har avgjort målet. Föredragande jurist har varit Kristin Rydenståhl.

SVERIGES DOMSTOLAR

HUR MAN ÖVERKLAGAR - PRÖVNINGSTILLSTÅND

Den som vill överklaga förvaltningsrättens beslut ska skriva till Kammarrätten i Jönköping.

Skrivelsen ska dock skickas eller lämnas till förvaltningsrätten.

Överklagandet ska ha kommit in till förvaltningsrätten inom tre veckor från den dag då klaganden fick del av beslutet. Om beslutet har meddelats vid en muntlig förhandling, eller det vid en sådan förhandling har angetts när beslutet kommer att meddelas, ska dock överklagandet ha kommit in inom tre veckor från den dag domstolens beslut meddelades. Tiden för överklagandet för offentlig part räknas från den dag beslutet meddelades.

Om sista dagen för överklagandet infaller på lördag, söndag eller helgdag, midsommarafton, julafton eller nyårsafton räcker det att skrivelsen kommer in nästa vardag.

För att ett överklagande ska kunna tas upp i kammarrätten fordras att **prövningstillstånd** meddelas. Kammarrätten lämnar prövningstillstånd om

1. det finns anledning att betvivla riktigheten av det slut som förvaltningsrätten har kommit till,
2. det inte utan att sådant tillstånd meddelas går att bedöma riktigheten av det slut som förvaltningsrätten har kommit till,
3. det är av vikt för ledning av rättstillämpningen att överklagandet prövas av högre rätt, eller
4. det annars finns synnerliga skäl att pröva överklagandet.

Om prövningstillstånd inte meddelas står förvaltningsrättens beslut fast. Det är därför viktigt att det klart och tydligt framgår av överklagandet till kammarrätten varför man anser att prövningstillstånd bör meddelas.

Skrivelsen med överklagande ska innehålla

1. Klagandens person-/organisationsnummer, postadress, e-postadress och telefonnummer

till bostaden och mobiltelefon. Adress och telefonnummer till klagandens arbetsplats ska också anges samt eventuell annan adress där klaganden kan nås för delgivning. Om dessa uppgifter har lämnats tidigare i målet – och om de fortfarande är aktuella – behöver de inte uppges igen. Om klaganden anlitar ombud, ska ombudets namn, postadress, e-postadress, telefonnummer till arbetsplatsen och mobiltelefonnummer anges. Om någon person- eller adressuppgift ändras, ska ändringen utan dröjsmål anmälas till kammarrätten.

2. den dom/beslut som överklagas med uppgift om förvaltningsrättens namn, målnummer samt dagen för beslutet,
3. de skäl som klaganden anger till stöd för en begäran om prövningstillstånd,
4. den ändring av förvaltningsrättens dom/beslut som klaganden vill få till stånd,
5. de bevis som klaganden vill åberopa och vad han/hon vill styrka med varje särskilt bevis.

Adressen till förvaltningsrätten framgår av domen/beslutet.

I mål om överprövning enligt lagen (2007:1091) om offentlig upphandling eller lagen (2007:1092) om upphandling inom områdena vatten, energi, transporter och posttjänster får avtal slutas innan tiden för överklagande av rättens dom eller beslut har löpt ut. I de flesta fall får avtal slutas när tio dagar har gått från det att rätten avgjort målet eller upphävt ett interimistiskt beslut. I vissa fall får avtal slutas omedelbart. Ett överklagande av rättens avgörande får inte prövas sedan avtal har slutits. Fullständig information finns i 16 kapitlet i de ovan angivna lagarna.

Behöver Ni fler upplysningar om hur man överklagar kan Ni vända Er till förvaltningsrätten.